Birleşik Krallık’taki İkinci Kuşak Alevi Genç Erkekler Arasında İntihar

Doç. Dr. Ümit Çetin
cetinu@westminster.ac.uk

Yayımlanma Tarihi:
2 Temmuz 2025

İndirilme Tarihi:
07.11.2026

Önerilen Atıf: Çetin, Ümit (2025). Birleşik Krallık’taki İkinci Kuşak Alevi Genç Erkekler Arasında İntihar. Alevi Ansiklopedisi — ISIL: DE-4607. https://doi.org/10.68413/alevian siklopedisi.z2xs3 (Erişim Tarihi: 07.11.2026)

Alevi Ansiklopedisi, **Kütüphaneler ve İlgili Kuruluşlar için Uluslararası Standart Tanımlayıcı** kapsamında **ISIL: DE-4607** koduyla kayıtlıdır.

ISSN 3055-9928

ISIL URI /isil/DE-4607

LOBID
lobid.org/organisations/DE-4607

Permalink id.zdb-services.de/resource/organisations/DE-4607

Adres: Alevi Ansiklopedisi
Körnebachstr. 49-51, 44143 Dortmund

info@aleviansiklopedisi.com

Özet
Birleşik Krallık’a yerleşme sürecinde Alevi toplumu, ikinci kuşak erkek gençler arasında yaşanan ve daha önce tanık olunmamış bir olgu olan intihar salgınıyla sarsıldı. 1990’ların sonlarından 2000’lerin ortalarına kadar, 50’den fazla Alevi erkek gencin intihar ettiği bildirildi (Cetin 2016). 2007–2009 yılları arasında ise 11 genç intihar sonucu hayatını kaybetti; bunlardan ikisi şahsen tanıdığım kişilerdi. Pek çok kişi gibi ben de bu can kayıplarından derin bir endişe duydum ve bu konuyu daha derinlemesine araştırmaya karar verdim. Dört yıl süren doktora araştırmam, bu bireysel vakaların intihara yatkın hale gelmelerine yol açan toplumsal bağlamı ortaya koydu. Söz konusu gençlerin çoğu, okulu bırakma, yerel çetelerle ilişki kurma ve sorunlu ilişkilerle tanımlanan “gökkuşağı alt sınıfı”na sürüklenmişti; bu durum hayatlarında istikrarsızlığa ve kimlik krizine yol açmıştı. Bu madde, bu intiharların gerçekleştiği toplumsal ortamı tanımlamakta, nedenlerini sorgulamakta ve bu ölümlerin toplum üzerindeki daha geniş etkisini ve bu tür vakaların tekrarını önlemeye yönelik çabaları değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alevi-kurds, Boys, London, Second-generation, Suicide

Birleşik Krallık’taki Alevilerin Toplumsal Bağlamı

Alevilerin Birleşik Krallık’a anlamlı sayılarda göçü, 1980’li yıllara uzanır. Bu dönem, Türkiye’deki askeri darbenin ardından çok sayıda kişinin cunta rejimi altında maruz kaldığı şiddet ve işkenceden kaçmak için ülkeyi terk ettiği bir zamandır. Göçmen sayısı, 1980’lerin sonları ile 1990’ların başında zirveye ulaşmış; bu dönemde Aleviler Birleşik Krallık’a politik sığınmacı olarak gelmişlerdir. Göç edenlerin çoğu, Maraş, Sivas, Malatya, Kayseri ve Antep gibi, Alevilere

Telif Hakkı © 2026 Alevi Ansiklopedisi ve yazar(lar)a aittir. Aksi belirtilmedikçe Creative Commons Atıf-GayriTicari-Türetilemez 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY-NC-ND 4.0) kapsamında yayımlanmıştır. Her türlü kullanımda uygun atıf zorunludur. Ticari kullanım, değişiklik, çeviri veya yeniden yayın için Alevi Ansiklopedisi ve/veya yazar(lar)ın yazılı izni gereklidir.

yönelik katliamlar ve pogromlarla bilinen illerin kırsal bölgelerinden gelmiştir. Alevilerin bu dönemde Türkiye'den kaçmalarına neden olan başlıca "itici faktörler" arasında, aşırı milliyetçi ve İslamcı grupların yükselişiyle bağlantılı olarak yeni katliamlar yaşanabileceğine dair korkular ile Kürdistan İşçi Partisi (Partiya Karkerên Kurdistanê, PKK) ile Türk devleti arasındaki gerilla savaşı yer almaktadır. Birleşik Krallık'a yönelmelerinde etkili olan "çekici faktörler" ise vize zorunluluğunun olmaması, Londra'da halihazırda yerleşmiş tanıdıkların bulunması ve çocukları için daha iyi bir eğitim ve yaşam umudu olmuştur (Cetin ve Jenkins, 2024).

İlk kuşak Aleviler, Londra'nın Hackney, Haringey ve Islington gibi bölgelerinde yaşamış; aileleri için bir hayat kurmak adına büyük bir emek sarf etmiş ve dinlerini özgürce yaşayabilmişlerdir. Bu durum onlara bir başari ve gurur kaynağı olmuştur. Aynı mahallelerde ve sosyal konutlarda ikamet ederek, tekstil atölyelerinde, yiyecek hizmetlerinde, bakkallarda ve paylaşımlı işlerde çalışmışlar; böylece kendi içinde bütünlüklü ve işlevsel bir etno-dinsel topluluk oluşturmuşlardır. 1990'ların başlarına gelindiğinde, politik, kültürel ve inanç temelli topluluk merkezleri etrafında örgütlenmiş, bu merkezlerde düzenlenen politik ve kültürel etkinliklere katılmışlardır. Düğün, piknik vb. gibi hafta sonu etkinlikleri de toplumsal bütünlüğe katkı sunmuştur. Bu, daha geniş topluma entegre olmaktan ziyade, kendi içlerinde gelişen bir tür bütünleşmeydi. Bu durumu, "ayrışık bütünleşme" (segregated integration) olarak tanımlanmıştım (Cetin 2013); İngilizce yetersizliği ve diğer topluluklarla kültürel etkileşimin sınırlı olması bu sürecin altyapısını oluşturmuştur.

Ancak ikinci kuşak çocuklar için durum farklıydı. Burada "ikinci kuşaktan" kasıt, ilk kuşak Alevi ebeveynlerin Birleşik Krallık'ta doğmuş ya da burada eğitim almış çocuklarıdır. Bu çocuklar Britanya yaşam tarzını ve değerlerini deneyimlemişlerdir (Cetin, 2016). Okula giderek farklı geçmişlerden gelen insanlarla kaynaşmış, İngilizce öğrenmiş ve ebeveynleri kadar çalışmadan çabucak zengin olmanın hayalini kurmuşlardır. İkinci kuşak erkek gençler arasında

yaşanan intihar vakaları, daha önce hiç karşılaşılmamış bir mesele olması nedeniyle toplumda tam anlamıyla bir şok etkisi yaratmıştır. Bir sonraki bölüm, bu gençlerin intihara sürüklenen yolculuklarını ele alacaktır.

İkinci Kuşak Alevi Erkek Gençlerin 'İntihar Yoluyla Ölümü'

Bir dede (Alevi inanç önderi) ile yaptığım görüşmede, Aleviliğin hiçbir koşulda intihara izin vermediğini belirtti:

"Alevilikte intihar ve cinayet aynı şey olarak görülür. Bu, başka bir canlıyı öldürmekle eşdeğerdir. İntihar etmek, yetersizlik göstergesidir. Sana verilen bir hayatı geri almak için değil, yaşamak için verilmiştir." (Dede, Londra)

"İntihar sonucu ölüm" fikri, intihar araştırmalarında kullanilan yeni bir perspektif olup, kişiyi suçlamak yerine bu sonuca götüren bireysel, toplumsal ve başka faktörleri anlamaya çalışan bir yaklaşımdır (Cetin 2022). İntihar üzerine araştırma yapmak oldukça hassas bir konudur; çünkü kişinin kendi motivasyonunu açıklayamayacak olması ve yakınlarının yaşadığı belirgin acı, bu süreci karmaşıklaştırır. Benim araştırmam, intihar yoluyla ölüm deneyimini anlamaya yönelikti; bu amaçla aile bireyleri, arkadaşlar ve geniş toplulukla konuştum. Uzun süre Londra cem evinde vakit geçirdim ve bazı cenaze törenlerine katıldım. Zamanla Aleviler benim bu konuyu araştırdığımı öğrendi ve benimle konuşmaya başladılar.

İntihar eden ikinci kuşak on bir genç hakkında, yalnızca ailelerinin izniyle, aile bireyleri ve arkadaşlarıyla görüşmeler yaptım. Ayrıca, intihar girişiminde bulunmuş üç genç Alevi erkekle de görüşmeler gerçekleştirdim. Bazıları hikâyelerini anlatabildikleri için rahatladıklarını ifade etti; çünkü çevrelerinde onları suçlayanların olduğunu hissediyorlardı. Görüşme yaptığım gençlerin kimliklerini korumak adına adlarını değiştirdim ve tanınmalarına yol açabilecek tüm detayları metinden çıkardım. Araştırmam, bu gençlerin hayatlarında ortak bazı özelliklerin bulunduğunu ve bunların

onları intihara götüren süreci açıklamaya yardımcı olabileceğini ortaya koydu (bkz. tablo – *Tüm adlar anonimleştirilmiştir).

Bu faktörlerin ikinci kuşak Alevi erkek gençleri nasıl etkilediğini aşağıda açıklıyorum. Çoğu Alevi çocuk, ailelerinin okulda ve işte başarılı olma beklentilerini karşılamaya çalışırken, aynı zamanda kendileri için yabancı bir toplumda yollarını bulmaya çalıştı. İngilizce öğrenmeleri sayesinde çocuklar çoğu zaman resmi işlemlerde ailelerine tercümanlık yaptı; bazıları ise bu durumu bir güç kaynağı olarak kullanıp okul içi ve dışındaki gelişmeleri ailelerinden gizleyerek onları yanıltmaya başladı. Bu rol değişimi, intihar riski yüksek olan ve "gökkuşağı alt sınıfı"na (rainbow underclass) doğru aşağı yönlü bir sürece giren gençler için önemli bir etken oldu. Aşağıdaki alıntıda görüldüğü üzere, bir genç bu süreçte ailesi üzerinde nasıl güç kazandığını şu sözlerle ifade etti:

"Annemin imzasını taklit edip okula götürüyordum […] Bir gün eve geldiğimde, okuldan gelen bir mektup vardı: birkaç günlüğüne okuldan uzaklaştırıldığımı bildiriyordu. Anneme okulun bizi geziye götüreceğini, bunun için otuz pound gerektiğini söyledim. 'Tamam' dedi."
(Burhan, Londra)

Çoğu Alevi çocuk ilkokulda başarılı olsa da, bazıları için ortaokul daha zorlu bir süreçti. Özellikle erkek öğrenciler açısından, okul başarısızlığının çok sayıda nedeni ve ciddi sonuçları vardı. Başarısız öğrencilere yönelik destek oldukça sınırlıydı ve aileleri de hem eğitim sistemini hem dili yeterince bilmedikleri için yardımcı olamıyordu. Okul ortamında, erkek çocuklar sıklıkla ırkçılık ve etnik gruplar arası gerilimlerle karşılaşıyor, korunmak için okul çetelerine katılıyor ve zamanla eğitimin adil ve ilerisi için umut vaat eden bir sistem olduğuna olan inançlarını yitiriyorlardı. Bu kopuş, onların okuldan ayrılmalarına ya da uzaklaştırılmalarına yol açıyordu. Özellikle erkek öğrenciler için, okul başarısızlığı "gökkuşağı alt sınıfı"na sürükleyen aşağı yönlü sürecin temel kırılma noktası haline

gelebiliyordu.

Portes ve arkadaşları (2005), "gökkuşağı alt sınıfı"nı; eğitimde başarısızlık, etnik gruplar arası çatışma, çete faaliyetlerine katılım, erkeklik krizleri, sorunlu ailevi/kişisel ilişkiler ve intihar riski ile ilişkilendirmektedir. 19. yüzyıl sosyologlarından Émile Durkheim, *İntihar* başlıklı ünlü çalışmasında, toplumu entegrasyon (örneğin aile, eğitim, iş) ve regülasyon (örneğin hukuk, polis, ordu) kuvvetlerinin dengesiyle tanımlar. Bu dengenin bozulması, farklı intihar türlerine yol açabilecek bir istikrarsızlık yaratır. Regülasyonun yetersiz olduğu durumlarda, bireyde bir kopukluk ve anlamsızlık duygusu (anomi) gelişir ve bu durum "anomik intihar"a zemin hazırlar (Cetin 2016).

Alevi gençler açısından, dinsel kimlikleri yaşadıkları deneyimleri doğrudan etkilemektedir. Öğretmenler ve akranları, Türkiye'den geldikleri için onların Türk ve Sünni Müslüman olduğunu varsayar. Oysa Aleviler kendilerini "bir tür Müslüman" olarak tanımlar; ancak geleneksel İslami uygulamaları yerine getirmezler. Bu yanlış varsayım, diğer Müslüman öğrencilerle gerilim yaratmakta ve kimi zaman Alevi gençlerin zorbalığa maruz kalmasına neden olmaktadır (namaz, oruç gibi İslamin şartlarını yerine getirmelerini önermektelerdi) (Jenkins ve Cetin, 2018).

Alevi erkek çocukları, okulda başarısız olduklarında evde aileleriyle; okulda ise öğretmenleri ve akranlarıyla ırkçılık, etnik ve dinsel gerilimler nedeniyle çatışma yaşamaktadır. Bu da onların eğitime bir gelecek kapısı olarak duydukları saygıyı yitirmelerine neden olmaktadır. Bunun yerine, pahalı arabaları ve gösterişli yaşam tarzları olan çete üyelerinden etkilenmekte ve çete hayatını, yasal yollarla elde edemedikleri zenginlik, güç ve saygıya ulaşmanın bir yolu olarak görmeye başlamaktadırlar. Gerçekte ise çetelere katılımları düşük düzeyde kalmakta ve bu yol, hayalini kurdukları maddi refaha ulaşmalarını sağlamamaktadır. Bu da, yaşamlarının her alanında sıkışmışlık hissi doğuran bir anomik durum yaratmaktadır. Geleceğe dair hayallerin yıkılması ve/veya aileleri ya da kız arkadaşlarıyla ilişkilerinin

bozulması, bu gençlerin intiharla sonuçlanan son kırılma noktasını oluşturabilmektedir.

İntiharların Topluluk Üzerindeki Daha Geniş Etkisi

İntiharların aileler ve toplum üzerindeki etkisi, anlaşılır biçimde, yıkıcı oldu. Bu intihar salgını karşısında oluşan panik ortamında, ebeveynler ve kız arkadaşlar, gençlerin ölümlerini önleyemedikleri için suçlandı. Bazı ebeveynler, çocukları için daha iyi bir yaşam kurma umuduyla geldikleri Birleşik Krallık'ta, onları intihar nedeniyle kaybetmenin derin üzüntüsünü yaşadı. Diğer bazı ebeveynler ise çocuklarının okula başladıktan sonra kendilerinden çok arkadaşlarını dinlemeye başladığını ifade etti. Örneğin bir baba şöyle demektedir:

"Biz Aleviler için üzücü olan, çocuklarımızı kötü bir çevreden koruyamamış olmamızdır. Bir aile olarak çocuklarımız üzerinde hiçbir etkimiz ya da kontrolümüz yok; çünkü çocuk okula gidiyor ve orada kötü şeyler yapmasını söyleyen birçok arkadaş ediniyor. O yaşta çocuk beni değil, onları dinliyor." (Hasan, Londra'da yapılan görüşme)

Bu alıntı, ilk kuşağın daha ayrışık (segregated) bir toplumsal yapıya sahip olmasına karşın, "gökkuşağı alt sınıfı"na sürüklenen bu Alevi gençlerin, hem Alevi topluluğunun hem de Britanya toplumunun ana akımından uzaklaştıklarını ve yardımın erişemeyeceği bir noktaya geldiklerini göstermektedir.

Topluluk, yaşananları anlamlandırmak ve daha fazla kaybı önlemek amacıyla polis, sosyal hizmetler, hekimler ve diğer uzman kurumlarla iş birliğine gitti. Cem evi temsilcileri, Alevi gençlerinin dinlerini yeterince bilmemeleri nedeniyle olumsuz bir kimlik geliştirdiklerini ve bu nedenle çevreleri tarafından dışlandıklarını düşündüklerini ifade etti. Araştırmamın ortaya koyduğu bulgular temelinde, İngiltere Alevi Kültür Merkezi ve Cemevi (IAKM-C) yönetimi, çözüm arayışında Westminster Üniversitesi'nden destek istedi. Gençlerle yapılan görüşmelerde, okulda başka dinleri

öğrendiklerini, ancak kimsenin Alevilik hakkında bilgi sahibi olmadığını söylediler. Birçoğu, Türkiye'de Aleviliğin bastırılması nedeniyle kendi inançlarını tarif edemediklerini belirtti; bu nedenle Alevilik derslerinin din eğitimi müfredatına dahil edilmesini talep ettiler.

Eğitimin, gençlerin "gökkuşağı alt sınıfı"na sürüklenmesinde bir dönüm noktası olduğu ve Alevi gençlerin okulda yaşadığı kopukluk göz önünde bulundurulduğunda, Alevilik dersleri, olumsuz bir kimliğin olumluya dönüştürülmesi için bir fırsat sundu (Jenkins & Cetin, 2018). Gerçekten de, Alevilik dersleri dönüştürücü bir etki yarattı; Alevi gençler okullarda daha fazla dahil olduklarını hissetti ve dinleri hakkında daha fazla bilgi edinmeleri, kimlikleriyle gurur duymalarını sağladı. İkinci kuşak genç erkekler arasındaki intiharların azalması doğrudan bu derslerle nedensel olarak ilişkilendirilemese de, bu süreç okullarda olumlu değişimlerin önünü açtı ve Aleviliğin bağımsız bir inanç olarak kabul görmesini artırdı.

Sonuç

İkinci kuşak erkek gençler arasında yaşanan intihar vakalarına yönelik sosyolojik incelemem, bu bireylerin intihardan önce karşı karşıya kaldıkları temel etkenleri ortaya koymuştur. Tüm vakalarda ortak olan faktör, eğitimde başarısızlıktı ve bu durum, onları "gökkuşağı alt sınıfı"na sürükleyen sürecin başlangıcını oluşturmuştur.

Bugün itibariyle, Birleşik Krallık'taki Alevi erkek gençler arasında bir intihar salgınından söz etmek mümkün değildir. Bu intihar vakaları, ebeveynlerin henüz Birleşik Krallık'a uyum sağlamakla meşgul olduğu ve çocuklarının yaşadığı baskılardan haberdar olmadıkları bir dönemde gerçekleşmiştir. Bugün, ilk kuşak ebeveynlerin çoğu artık büyükanne ve büyükbaba konumundadır; ikinci kuşak Aleviler ise, eğitim sistemi ve Britanya toplumu hakkında daha derin bir bilgiye sahip ebeveynler haline gelmiştir. Bu değişim, çocuklarıyla olan ilişkilerde daha güçlü bağlar kurulmasına ve ulusötesi ilişkilerin gelişmesine katkı

sağlamıştır.

İntiharların tamamen sona erdiğini söylemek güç olsa da, önceki yıllara kıyasla belirgin bir azalma söz konusudur. Bunun yanı sıra, Alevi toplumu artık daha yerleşik bir yapı kazanmış; Alevilerin görünürlüğünü artırmaya ve yaşam koşullarını iyileştirmeye yönelik projelerde aktif biçimde yer almaktadır. Alevilik dersleri gibi girişimler ile 2021 Nüfus Sayımı'nda Aleviliğin tanınan bir din olarak yer alması, toplumun çokkültürlü bir yapının parçası olarak kendine duyduğu güveni ve aidiyet hissini güçlendirmiştir.

Kaynakça & İleri Okumalar

Cetin, Umit ve Celia Jenkins. 2024. "British Alevi-Kurds: Politics, Education, Religion and Integration Strategies in the UK and Their Transnational Impact." İçinde *Routledge Handbook of Turkey's Diasporas*, editörler Zekiye Ayça Arkılıç ve Banu Senay. London: Routledge.

Cetin, Umit. 2020. "Unregulated Desires: Anomie, the 'Rainbow Underclass' and Second-Generation Alevi Kurdish Gangs in London." *Kurdish Studies* 8 (1): 202-227. https://doi.org/10.1163/9789004700369_011.

Cetin, Umit. 2017. "Cosmopolitanism and the Relevance of 'Zombie Concepts': The Case of Anomic Suicide amongst Alevi Kurd Youth." *The British Journal of Sociology* 68 (2): 145-166.

Cetin, Umit. 2016. "Durkheim, Ethnography and Suicide: Researching Young Male Suicide in the Transnational London Alevi-Kurdish Community." *Ethnography* 17 (2): 250-277. https://doi.org/10.1177/146613811558658.

Cetin, Umit. 2014. *Anomic Disaffection: A Sociological Study of Youth Suicide within the Alevi Kurdish Community in London*. Yayımlanmamış doktora tezi, University of Essex, United Kingdom.

Durkheim, Émile. 1996 [1897]. *Suicide: A Study in Sociology*.

Çev. John A. Spaulding ve George Simpson. London: Routledge.

Jenkins, Celia ve Umit Cetin. 2018. “From a ‘Sort of Muslim’ to ‘Proud to Be Alevi’: The Alevi Religion and Identity Project Combating the Negative Identity among Second-Generation Alevis in the UK.” İçinde *Contested Boundaries: Alevism as an Ethno-Religious Identity*, editör Celia Jenkins ve diğerleri, 92-105. London: Routledge.

Portes, Alejandro, Patricia Fernández-Kelly ve William Haller. 2005. “Segmented Assimilation on the Ground: The New Second Generation in Early Adulthood.” *Ethnic and Racial Studies* 28 (6): 1000-1040. https://doi.org/10.1080/01419870500224117.

Yayıncı Notu: Bu yayında yer alan görüş, yorum ve veriler yalnızca ilgili yazar(lar)a aittir; Alevi Ansiklopedisi’nin, editörlerinin veya destekleyici kurumların görüşlerini zorunlu olarak yansıtmaz. Alevi Ansiklopedisi ve editörleri, içeriğin kullanımından doğabilecek sonuçlardan sorumlu değildir